

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010 (του Αλέξανδρου Μπέλεση)

Συζήτηση στο Κογκρέσο των ΗΠΑ για τις εξουσίες της FED

Το 2010 θα πραγματοποιηθεί στο Κογκρέσο των ΗΠΑ συζήτηση για τον περιορισμό των εξουσιών της FED.

Η FED κατηγορείται συγκεκριμένα ότι αφενός μεν η νομισματική πολιτική της τα έτη 2003-4 συνέβαλε στη διόγκωση της φούσκας των στεγαστικών δανείων, αφετέρου δε ότι έκανε πολύ λίγα – σε αντίθεση με ότι όφειλε να κάνει – για τον περιορισμό των χρηματοπιστωτικών πρακτικών υψηλού κινδύνου. Είναι πολλοί στο Κογκρέσο αυτοί που επιθυμούν να αφαιρέσουν από τη FED και τον πρόεδρό της Ben Bernanke την εποπτεία των τραπεζών. Μερικοί επιθυμούν – ακραίο για τη σημερινή πραγματικότητα στις ΗΠΑ – να μειωθεί και η ανεξαρτησία των 12 αποθεματικών τραπεζών.

Πιθανότατα όμως το μόνο που θα προκύψει από τη συζήτηση στο Κογκρέσο το 2010 να είναι η ανάθεση σε αυτό της εποπτείας της πολιτικής δανεισμού και της νομισματικής πολιτικής της FED.

Πάντως για την ιστορία ας θυμίσουμε στον πρόεδρο Ομπάμα – που τόσο πρόβαλε την συμπάθειά του προεκλογικά στον μεγάλο πρώην πρόεδρο των ΗΠΑ Abraham Lincoln – τις θέσεις του δευτέρου για τα δικαιώματα κοπής των χρημάτων:

«Η κυβέρνηση θα έπρεπε να δημιουργεί, να εκδίδει, και να κυκλοφορεί όλα τα χρήματα και τα πιστωτικά παράγωγα που χρειάζονται για να καλύψουν τις κυβερνητικές δαπάνες και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Με την υιοθέτηση αυτών των αρχών, οι φορολογούμενοι πολίτες θα εξοικονομήσουν τεράστια ποσά που τώρα δίνουν για εξόφληση τόκων. Το δικαίωμα της δημιουργίας και έκδοσης χρημάτων είναι, όχι μόνο το ανώτατο αποκλειστικό προνόμιο της κυβέρνησης, αλλά και η μεγαλύτερη δημιουργική της ευκαιρία». [1]

Μερικοί ιστορικοί και πολιτικοί της εποχής του μάλιστα υποστήριξαν ότι η δολοφονία του υπήρξε αποτέλεσμα της εναντίωσής του στη δημιουργία της FED. Και φυσικά μας ενδιαφέρει τι είπε ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ Abraham Lincoln γιατί οι αποφάσεις της FED αντανακλούν σε όλη τη ζωή στον πλανήτη και είναι μεγάλη η ευθύνη των Αμερικανικών κυβερνητών και πολιτών.

Μειώσεις κρατικών δαπανών για «βελτίωση των δημοσιονομικών»

Έχοντας αποφύγει τα χειρότερα από την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 και επιβαρύνοντας το 2009 τα δημοσιονομικά των κρατών με τα κεφάλαια των οποίων «στηρίχθηκε» η οικονομία, το 2010 αναμένεται να πλήξει πιο άμεσα την όποια κοινωνική πολιτική έχει απομείνει και τη διεθνή βοήθεια στην Αφρική και αλλού. Αναμένεται επίσης να πλήξει τις επενδύσεις στην υγεία και την παιδεία, ήδη εξαιρετικά υποτιμημένους τομείς σε ένα πολύ μεγάλο μέρος του κόσμου μας. Από πολλούς αναλυτές το 2010 χαρακτηρίζεται ως το έτος «της διαχείρισης του θυμού» των απολυμένων και των συνθλιμμένων οικονομικά πολιτών, ακόμη και για τις χώρες της Ευρώπης στην οποία αναμένεται αύξηση της ανεργίας. Στην Αμερική τα κρούσματα βίας εναντίον των αστέγων ήδη έχουν αυξηθεί από το 2009. [2]

Όσον αφορά στην παγκόσμια φτώχεια είναι οδυνηρό να διαβάζουμε από τις εφημερίδες μελέτες που υπολογίζουν ότι το 40% των τροφίμων της αμερικανικής αγοράς καταλήγει στα σκουπίδια από σπάταλη χρήση τους! [3] Την ίδια στιγμή ένας στους 9 αμερικανούς σιτίζεται με κουπόνια. [4] Ήταν τελικά μια κατάκτηση η ψήφιση το Δεκέμβριο του 2009 από το Κογκρέσο του νέου ασφαλιστικού νόμου παρόλο τους συμβιβασμούς.

Δεν είναι τυχαίο που έχουν ξεχαστεί πια τα προβεβλημένα φιλόδοξα σχέδια εναντίον της φτώχειας του έτους 2000. Τα κατάπιε η απληστία και οι ανεξέλεγκτες ολοκληρωτικές πρακτικές της αγοράς. Και καλά, λάθη κάνουμε όλοι, τι γίνεται όμως όταν οι ίδιοι παράγοντες επιμένουν στις ίδιες πρακτικές; [5]

Η αναμενόμενη δραστηριική μείωση των ήδη μικρών κεφαλαίων που επενδύονται για την εξασφάλιση ενός δημόσιου συστήματος υγείας και κοινωνικής πολιτικής για τα ασθενή τμήματα του πληθυσμού, θα διευρύνει τις κοινωνικές ανισότητες και τις συνθήκες επιβαλλόμενης φτώχειας.

Η επίσης αναμενόμενη μείωση των επενδύσεων στην παιδεία, τον αναγνωρισμένο παράγοντα – πυλώνα δημιουργίας ορθών ανθρωπίνων σχέσεων, πολιτισμού κατανόησης και διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού σεβασμού, θα αποτελέσει αιτία για διεύρυνση του αριθμού των ανθρώπων που σε καθεστώς ουσιαστικά επιβαλλόμενης άγνοιας και μεροληπτικής πληροφόρησης για την παγκόσμια κατάσταση θα παρακινηθούν ευκολότερα σε φανατικές και ολοκληρωτικές ιδεολογίες και βίαιες θεολογικές ερμηνείες και πρακτικές.

Κατά τα άλλα διεξάγεται πόλεμος κατά της τρομοκρατίας και καταβάλλεται προσπάθεια εξάπλωσης του μοντέλου της δημοκρατίας.

Αποφάσεις για ένα «πιο ηθικό και υπεύθυνο χρηματοπιστωτικό τομέα

Τόσο η διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων όσο και της άγνοιας, προσβάλουν το καθολικό δικαίωμα της εργασίας, της ασφάλειας και της μόρφωσης. Η στέρησή τους αυξάνει την οικογενειακή, εθνική και παγκόσμια βία, φανατισμό, μίσος και φόβο. Ο «εκτροχιασμός» των δημόσιων οικονομικών, λόγω των «πακέτων» διάσωσης, «αναγκάζει» τώρα τις κυβερνήσεις να ασκήσουν πολιτικές που οδηγούν στη διεύρυνση του χάσματος βορά – νότου αλλά και της εσωτερικής κοινωνικής ανισότητας. Γ' αυτό και θεωρείται – από ένα γρήγορα αυξανόμενο αριθμό πολιτών και πολιτικών – έγκλημα κατά της ανθρωπότητας η δημιουργία της χρηματιστηριακής φούσκας που έσκασε τελικά το 2008.

Γ' αυτό «η Επιτροπή της Ε.Ε έχει προωθήσει λεπτομερείς προτάσεις ώστε μια νέα ευρωπαϊκή και παγκόσμια εποπτική αρχιτεκτονική να εφαρμοστεί το 2010», καθώς αναγνωρίζει πλέον ότι «μόνο ένας πιο ηθικός και υπεύθυνος χρηματοπιστωτικός τομέας μπορεί να υπηρετήσει καταλλήλως τις ανάγκες της οικονομίας» (Jose Manuel Barroso). [6]

Το 2010 η κοινωνία των πολιτών θα αναμένει με ενδιαφέρον τόσο την συζήτηση όσο και τις αποφάσεις οι οποίες ελπίζεται ότι θα διασφαλίσουν την παγκόσμια κοινωνία από εκείνες τις χρηματοπιστωτικές πρακτικές απληστίας και ολοκληρωτικού ελέγχου που υποτίθεται ότι προσαπίζουν το δικαίωμα της ελευθερίας των αγορών και του ανταγωνισμού που θέτουν όμως σε κίνδυνο ανώτερες αρχές όπως της ελευθερίας από την φτώχεια, της ελευθερίας λόγου και πληροφόρησης και της ελευθερίας από το φόβο.

Συνέχιση της διευρυμένης ομάδας λήψης αποφάσεων για την παγκόσμια οικονομία G20

Η αναγνώριση της ανάγκης που διαμορφώθηκε μετά την οικονομική κρίση του 2008, για μια άμεση παγκόσμια συντονισμένη προσπάθεια ανάκαμψης της οικονομίας, οδήγησε στη «καινοτόμα» διεύρυνση της G8 στη G20. Το νέο σχήμα «επέτυχε» έτσι ώστε το Σεπτέμβριο του 2009 κατά τη σύγκληση της ομάδας στο Pittsburgh ανακοινώθηκε ότι θα καταστεί πλέον το κύριο όργανο διαλόγου και συντονισμού της παγκόσμιας οικονομικής πολιτικής αντικαθιστώντας την G8. Η αναγνώριση της αποτελεσματικότητάς της το 2009 και η συνέχιση των εργασιών της θα διευρύνει τον οραματικό ορίζοντα των χωρών μελών και θα διαμοιράσει την ευθύνη σε περισσότερες από τις πρώην 8 χώρες του G8. Είναι μια χρήσιμη εμπειρία από τη σκοπιά της προόδου της συνείδησης της παγκόσμιας κοινότητας η συμμετοχή νέων χωρών σε αυτήν γιατί αναιρεί σε κάποιο βαθμό τις ανώριμες πολιτικές που βασίζονται στην περιθωριακή λογική του παρία στη λήψη των αποφάσεων. Η συνειδητοποίηση των δυσκολιών στον οραματισμό και την εκτέλεση μιας καινοτόμου πολιτικής εξόδου από την κρίση είναι ένα μεγάλο όφελος και η μόχλευση των νέων κρατών θα μπορούσε να προσφέρει έμπνευση και όχι κατ' ανάγκην διεύρυνση του αριθμού των λύκων.

Το 2010 η G20 θα συνεδριάσει στον Καναδά τον Ιούνιο και στη Νότια Κορέα τον Νοέμβριο. Πιθανόν η μεσοπρόθεσμη αποτυχία και αυτής της διευρυμένης ομάδας, στο να δώσει λύσεις στα επερχόμενα μεσοπρόθεσμα οικονομικά προβλήματα – γιατί τα αίτια της παγκόσμιας κρίσης του 2008 δεν αναιρέθηκαν αλλά απλώς αποσοβήθηκαν συντονισμένα τα αποτελέσματά τους – ίσως ξανακάνουν το θεσμό του ΟΗΕ αναγνωρισμένο εργαλείο ενός βιώσιμου πολιτισμού.

Οποσδήποτε το καλύτερο θα ήταν να αναγνωριστεί εμπράκτως η σημασία και η ευκαιρία που προσφέρει ο θεσμός του ΟΗΕ για τη δικαιότερη και πιο αμερόληπτη κατά το δυνατόν επίλυση προβλημάτων, προσφέροντας λύσεις βιώσιμες στο χρόνο. Λύσεις βασισμένες στην αναγνώριση του γεγονότος της αδελφότητας και όχι της γοητείας της δύναμης και των σφαιρών επιρροής ακόμη και εάν είναι των 20 και όχι των 8!

[1] «Money as debt», documenter

[2] Άγριες επιθέσεις κατά αστέγων 15/8/09 <http://www.kathimerini.gr>

[3] «Σοκαριστική» η σπατάλη τροφίμων στις ΗΠΑ» <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=1079244&lngDtrID=252>

[4] Ένας στους εννιά Αμερικανούς τρώει με... κουπόνια <http://www.kathimerini.gr> Ημερομηνία: 04-06-09

[5] «Η Γουόλ Στριτ μοιάζει να έχει πιο αδύνατη μνήμη αναφορικά με το πόσο κοντά φτάσαμε στην άβυσσο απ' όσο θα περίμενα» Μπαράκ Ομπάμα <http://www.imerisia.gr/general.asp?catid=12336&subid=20110&pubid=11253141>

[6] «Πέρα από την κρίση» – «0 κόσμος το 2010» ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ – The economist.

04 Ιανουαρίου 2010
Αλέξανδρος Μπέλεσης,
Μέλος της μκο Σόλων
info@solon.org.gr